

Povodeň na Veselském potoce

15.července 2002

PĚT LET POTÉ

vydalo Zastupitelstvo města Olešnice jako přílohu Olešnického zpravodaje, červenec 2007

Vážení spoluobčané,

před pěti lety postihla Olešnici nejničivější povodeň v novodobé historii. Ve vedlejších obcích (Crhově a Hodoníně) si vyžádala dokonce oběti na životech. Šťastným řízením osudu toto neštěstí město Olešnici nepotkalo, avšak materiální škody na majetku obecním, občanů i firem šly do desítek milionů. Fenomén „bleskové povodně“ tak, jak i olešnickou povodeň z července roku 2002 meteorologové nazývají, byl později často popisován. Nad Olešnickem, nad povodím Veselského potoka a Crhovského potoka se zastavil obrovský, prý až 14 km vysoký mrak. Během 90 minut spadlo 170 mm srážek. Dolním Vejpustkem a ulicemi nad ním během tří hodin protéklo 500 000 m³ vody...

Po pěti letech si připomínáme tuto událost tak, že předkládáme k přečtení dobový materiál, povodňový deník několika hektických dní. Následovaly další, u nás v Olešnici zaměřené na odstranění škod, v Čechách spojené s přípravou na velkou „Českou povodeň“. Když i ta skončila, ocitly se v podobné situaci jako Olešnice stovky obcí a měst. Možná i proto byla velká vůle pomoci ze strany státu a bylo vypsáno mnoho dotačních titulů, které umožnily Olešnici i jiným obcím rychle opravit zničené. Město pomohlo i občanům.

Protože však miliony investované do oprav mohly být promarněny při další povodni, bylo nezbytné uvažovat o realizaci protipovodňových opatření na Veselském potoce. Někde zůstali u úvah. V Olešnici se povedlo protipovodňové stavby realizovat a loni dokončit. O tom je možné dočíst se v druhém článku.

Na závěr chci poděkovat všem, kteří obstáli v těžké zkoušce povodní a všem, kteří cokoliv učinili pro výstavbu protipovodňových opatření, aby se povodeň v takové míře již neopakovala. Zde bych chtěl poděkovat správci vodního toku, Zemědělské vodohospodářské správě a jejím představitelům, kteří si ochranu Olešnice před povodní vzali za svou věc a dokázali ji zrealizovat.

Olešnice, červenec 2007

PaedDr. Zdeněk Peša, starosta

I. POVODŇOVÝ DENÍK – OLEŠNICE 2002

Den 1.

15. července 2002

Od časného odpoledne bylo velké dusno. Po šestnácté hodině se zatáhlo od severu a západu a kolem sedmnácté hodiny již bylo slyšet zdáli hrom. Od cca 17,25 hod. se přehnal náhlý poryv větru a z nízkých oblaků, bělavých cárů pod úrovní kopce Kopaniny (688 m. n. m.) se spustil prudký déšť, pod poryvy větru od severu dopadal pod velmi ostrým úhlem ve velkých kapkách, střídavě se v něm objevovaly i drobné kroupy. Po několika minutách se liják změnil ve velmi silný déšť dopadající prudce kolmo k zemi. Po cca deseti minutách přestala vodu absorbovat půda a všude se začaly vytvářet potůčky, které se na zpevněných plochách (asfaltových komunikacích) spojily v souvislou několikacentimetrovou vrstvu vody.

V tuto dobu telefonicky ohlásila povodňová hlídka na hasičské zbrojnici zvýšenou vlnu vody od lesoparku Skalky na domovní číslo telefonu starostovi města. (18,15 hod) V 18,30 hod. vyhlásil starosta dobrovolných hasičů sirénou signál všeobecné výstrahy. Do pěti minut, poté co se z auta přesvědčil, že situace je i na Moravské straně, ulici souběžné s Hodonínkou vážná, a že bylo již zvednuto stavidlo, dorazil na radnici starosta. Následně vyhlásil prostřednictvím rozhlasu stav ohrožení, vyzval povodňový štáb k jeho zasedání na radnici, povolal výjezdové a záložní jednotky SDH k zásahu a vyzval občany v zatopových oblastech, aby nevycházeli a vyhledali výše položená místa. Po vlastní rozhlasové relaci oznámil na tísňové lince 155 vyhlášení stavu ohrožení při povodni. (Tam již bylo několik hlášení). Po předání mobilního spojení na telefon operačnímu následovalo několik hlášení vyzývajících občany, aby nevstupovali do proudu vody na silnicích.

Další člen krizového štábu – vodohospodář obce - v době začátku přívalového deště odpojil vodní zdroj „Studna“ pod Ostrou Horkou, a po přejezdu k ČOV, když bylo zřejmé, že se zvedá vlna na Hodonínce, vypořídil přívod elektrické energie do ČOV a informoval starostu obce Hodonín o ohrožení jejich obce.

Proud vody po překonání tří rybníků a poldru v lesoparku Skalky rychle zaplnil zatrubněný potok nad koupalištěm, přešel přes atletický areál s letním kinem, utřhl mezku s běžeckou dráhou a masu zeminy přemístil do bazénu koupaliště (na fotce vpravo). Dál se valil přes povalený plot k hasičské zbrojnici. Na signál sirény reagující členové SDH Olešnice vyjeli s technikou. Pod vodou zůstaly garáže, klubovna s šatnou a dvě vozidla, z toho jedno výjezdové - skříňová Avie a Tatra – veterán.

Proud vody z luk nad dvěma poldry na ulici V lukách nejdříve ztlumily poldry, avšak po jejich přelití se již neztenčenou silou spojil s proudem vody od koupaliště. Valící se řeka pokračovala již bez dalších překážek přes parkoviště u mlékárny, kde vzala několik aut a dokonce 13 m dlouhý mrazicí kontejner. Ten se po cestě několikrát v úzké ulici Dolní Vejpustek vzpříčil a dravá voda vymlela pod ním v chodnících a travnatých plochách díry cca 2 metry hluboké, kde bylo obnaženo vodovodní potrubí, plynovod a vysokonapěťové kabely. Před ulicí Dolní Vejpustek se k proudu vod přidal další z ulice Ústupské, z polí, když před tím zvedl živičný kryt a roztrhal ho na kusy. Také zde vymlel hluboké díry ve vozovce i v chodnících. Výška vody mezi domy na ulici Dolní Vejpustek už byla 100 – 130 cm. V této výšce kulminovala a zaplavila celou řadu domů, v řadě z nich bytové prostory.

vzpříčený 13 m dlouhý kontejner

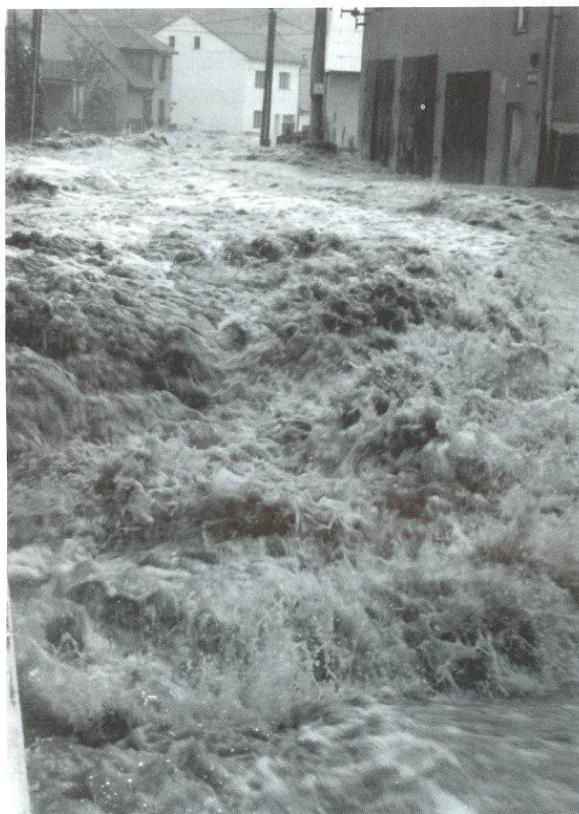

obnažené potrubí v ulici Dolní Vejpustek

18:36 - První tísňové volání z Olešnice, hlášeny zatopené sklepy, vyhlášen postupně poplach pro SDH Olešnice, SDH Kunštát a SDH Lysice. (druhý stupeň požárního poplachu)

19:03 - Na OPIS BK volá starosta Olešnice, že přibližně v 18:45 vyhlásil „Stav ohrožení“, žádá pomoc při čerpání vody a řezání padlých stromů. Ve stejném čase volá SDH Olešnice, že dokud bouřka neskončí a po ulici nepřestane téct voda, je čerpání zbytečné.

Hlášení bylo opakováno v několika relacích, občané byli vyzváni, aby nevstupovali do proudu vody, s upozorněním na nebezpečí strhnutí těla do obnaženého zatrubněného potoka a kanalizace. Proud vody tlakem vyrazil kryty vpustí a šachet. Později se ukázalo, že voda převážně v místech chodníků, kde nebylo podloží pevné, vymlela až dvoumetrové díry a obnažila vodovodní a plynovodní potrubí. Hladina tak byla až 3 metry nad pomyslným dnem. V tu dobu zachraňují občané prokazatelně dvě osoby z proudu, nad nimiž se voda zavřela.

*ulice Dolní Vejpustek se změnila
v koryto dravé řeky*

proud vody před mlékárnou

19:06 - PS Kunštát odvolána od požáru v Poříčí a odeslána do Olešnice

19:10 - Žádost na OPIS Svitavy o vyslání SDH Bystré do Olešnice.

19:11 - SDH Kunštát a Lysice hlásí, že nemohou projet do Olešnice, že se asi 1 km před obcí Crhov dostali do velkého záatarasu z padlých stromů. Postupně se prořezávají.

19:18 Požádána Policie ČR o uzavření vozovky na Poličku (směr Crhov a Olešnice) na křižovatce v Rozseči

19:25 - SDH Olešnice hlásí, že voda v Olešnici poráží elektrické sloupy a žádá o vypnutí elektřiny do celé obce, OPIS žádá JM energetiku. Ve stejném čase hlásí jednotka PS Kunštát, že nemůže odjet od požáru stodoly do Olešnice, protože u stodoly uvízla v blátě. OPIS BK reaguje v 19:45 odesláním SDH Letovice od stodoly do Olešnice.

19:27 - Žádost na OPIS Svitavy o vyslání PS Polička (Třetí stupeň poplachu)

Obě jednotky (Polička a Letovice) dorazily do Olešnice dokonce se čluny. Ty však, přestože voda již kulminovala, měly velký problém překonat proud.

20:02 – SDH Olešnice hlásí, že má zatopenou zbrojnici a nemůže vyjet všemi vozidly.

20:06 – SDH Rozseč hlásí, že od Kunštátu do Olešnice nelze projet, prořezávají se tam jednotky SDH Lysice a Kunštát. SDH Rozseč odeslán do Sychotína (Kunštátu)

20:14 – Poplach pro SDH Velké Opatovice, vyslán do Olešnice

20:19 – V Olešnici jednotky provádí evakuaci lidí především doprovodem do vyšších poschodí budov.

Nejvážnější problém byl patrně v domě č.p. 36, kde byla na návštěvě rodina s dětmi. Děti byly v místnosti na skříni. Zasahující hasiči SDH Olešnice, jištění lanem, je pomohli přenést na půdu.

20:37 – Žádost OPIS Svitavy o vyslání SDH Trpín do Olešnice

20:45 – Starosta Olešnice odvolává „stav ohrožení“ hlášením v místním rozhlasu.

Protože přestalo pršet a voda začala opadávat, rychleji na toku Hodonínky, méně, avšak již znatelně na Dolním Vejpustku a bylo třeba začít se zjišťováním škod a čerpáním vody, byl po odvolání „stavu ohrožení“ vyslán strážník městské policie a další člen povodňové komise p. Horáček na obhlídku s monitorováním situace na videokameru.

ulice Generála Čáпка

20:51 – SDH Kunštát a SDH Lysice dorazily do Crhova, v cestě na Olešnici je nepřekonatelný vodní proud, jednotky se zapojují do záchranných akcí v Crhově.

20:55 – Poplach pro SDH Kladoruby, vyslání do Olešnice

Přivolaný pracovník JME odpojil trafostanici na ulici Křtěnovské, a tak se radnice ocitla bez elektrické energie a operační středisko bez možnosti rozhlasem informovat občany o dalším postupu záchranných prací. Starosta se spojil s ohlašovou poruch a kategoricky žádal o vysvětlení, případně o nápravu. Po několika minutách se dostavil velitel zásahu, na jehož pokyn byl proud vypnut přítomným pracovníkem JME. Po zjištění, že je možno vypnout elektrický proud na ulici Dolní Vejpustek i bez přerušení dodávky do ostatních částí obce (tedy i radnice a veřejného osvětlení), byl proud opět

zapnut. S přibývajícím tmou tak mohly záchranné práce pokračovat za světél veřejného osvětlení s řízením a kontaktem na operačním středisku na radnici.

Protože zasahujících jednotek a mužů přibývalo, byli postupně posíláni do míst, kde voda opadla, a kde mohlo efektivně probíhat čerpání vody. Povodňová komise zajistila nákup občerstvení, které její členové dílem roznesli do míst zásahu, případně vydali příjezdějícím, které čekala několikahodinová úmorná práce.

Při zjištění, že na mnoha místech je obnažen plynovod, byli povodňovou komisí vyzváni pracovníci JMP z Olešnice, aby zkontrolovali, zda plyn neuniká. Starosta pak byl informován o negativním výsledku šetření.

23:45 – Silnice přes Crhov do Olešnice je již průjezdná, kpt. Maňoušek a mjr. Kohoutek odjíždí do Olešnice, kde na ně čeká Ing. Prudil z GR.

24:00 – Kpt. Maňoušek a mjr. Kohoutek přijíždí do Olešnice, v Olešnici je podle starosty situace již stabilizovaná, probíhá čerpání zatopených bytů a sklepů, žádné další jednotky nejsou potřebné, uvidí se až ráno. Dohodnuta zítřejší účast HZS na odstranění odplaveného cca. 20 tunového chladicího kontejneru a jeho vrácení zpět do mlékárny. Ing. Prudil informován o situaci. Informován přednosta OÚ Blansko.

Den 2.

16. července 2002

Přednosta okresního úřadu s doprovodem přijel do Olešnice, aby sledoval postup prací a stav po povodni. Po prohlídce ulice dolní Vejпустek pokračoval dál do Hodonína. Po prohlídce se sešel prozatímní štáb.

02:30 – Prozatímní štáb zdolávání mimořádné události ve výše uvedeném složení se na PS Kunštát rozhodl k následujícím krokům:

Velitelem zásahu byl ustanoven kpt. Ing. Maňoušek, jeho zástupcem mjr. Kohoutek

V následujících hodinách bude veškerá činnost zaměřena na nalezení dvou pohřešovaných osob, případně dalších osob, o kterých dosud nejsou zprávy. K tomuto účelu bude povolán vrtulník s termovizí a kynologická brigáda.

Byl dán pokyn ke svolání všech dostupných příslušníků ÚO Blansko

Bylo rozhodnuto o povolání 74. ZVZ CO Bučovice.

Bylo rozhodnuto o svolání klíčových členů krizového štábu okresu Blansko (přednosta, jeho zástupce, tajemník KŠ, OŘ Policie ČR na 04:00 hod. na PS Blansko.

Všechny dobrovolné jednotky mimo místních budou odeslány na základny, aby si odpočinuly, případně prostrídaly obsazení.

Přejdeme na Zvláštní stupeň poplachu podle zákona o IZS

Všechna výše uvedená rozhodnutí začala plnit OPIS Blansko a Brno.

04:41 – O mimořádné události vyrozuměny Jm plynárny.

Ve 3:30 ukončila poslední zasahující jednotka – SDH Olešnice čerpání vody s dohodou se starostou, že další práce budou pokračovat po odpočinku v 7:00 hodin. V tuto dobu byla naprostá většina domů zbavena vody.

07:15 – Vrtulník přistává v Olešnici. Průzkumem zjištěno velké poškození státní silnice č. 19 ve směru na Štěpánov, stržený most na silnici mezi Křtěnovem a Hodonínem, roztroušená osobní auta až 1 km za Crhovem, velké množství zátarasů v korytech potoků v i za postiženými obcemi.

Po dohodě o dalším postupu se starostou vyjela jednotka SDH Olešnice dočerpávat vodu. Členové povodňové komise zjišťovali stav po povodni. Byly zjištěny a dokumentovány následující škody na majetku:

Kanalizace, a to i na výše položených místech z důvodu, že voda tekla v potocích v podstatě všude, byla zanesena naplaveninami a ucpána. Tam, kde tlak vody odnesl poklopy (ulice v Lukách, Tržní, Ústupské, Dolní Vejpustek, Moravská strana) byly kanalizační vpustě a kontrolní šachty po úroveň vozovky zaplněny bahnem, štěrkem i velkými kameny. Stejně tomu bylo u stok.

Zcela zničen byl chodník na ulici V lukách, vozovka z velké části v horním úseku. Z poloviny bylo zničeno parkoviště na ulici Tržní, zcela pak vozovka od hasičské zbrojnice po mlékárnu. Naprosto a nejvíce byla poničena vozovka na ulici Ústupské, kde se navršily kry asfaltu pod děrami místy až 1,5 m hlubokými. Obdobný stav byl i u chodníků na této ulici a ulici Dolní Vejpustek. Vozovka na Dolním Vejpustku obstála poměrně dobře, zničen byl pouze úsek 80 metrů dlouhý, když jej nadzvedla voda ze zatrubněného potoka, která roztrhla beton potrubí a pokračovala pod vozovkou až roztrhla i ji. Poničena a roztrhána byla i vozovka na křižovatce a za křižovatkou u koupaliště. Několik let stará penetrovaná vozovka na dolní části Dolního Vejpustku zmizela a zůstal pouze v bahně podklad pod vozovku.

Po obou stranách výše zmíněných vozovek byly až k základům domů či tarasů (pokud odolaly vodě) hluboké díry, největší 16x7x1,5 m v místě, kde se vzpříčil vodou nesený kontejner z mlékárny. V dírách bylo obnažené vodovodní a plynovodní potrubí, zničeny byly kanalizační přípojky, které zmizely, v jednom místě voda odnesla celou silniční kanalizační vpust'.

Sloupy telefonních rozvodů byly rozmetány včetně drátů po ulici Dolní Vejpustek. V jedné z děr byly obnaženy v délce několik metrů dva jako ruka silné vysokonapětové kabely.

povalený sloup telefonního vedení

jedna z mnoha dalších vymletých děr

Vážně byla poškozena nedávno vybudovaná sportoviště a hřiště. Tenisový kurt, volejbalový kurt, kluziště s mantinely a okolní oplocení s osvětlením. Atletický areál školy čelil prvnímu nárazu povodňové vlny nad zatrubněním potoka. Kamenná zídka mezi ním a bazénem koupaliště zmizela společně se stovkami tun bahna v koupališti. Atletická dráha, doskočiště, volejbalové hřiště bylo několikametrovou dírou v terénu. Další ranou sportu v Olešnici bylo zničení nového fotbalového hřiště plného střepů z vyplavené bývalé skládky komunálního odpadu. Jediná velká tělocvična v katolickém domě měla parkety 60 cm pod hladinou vody.

Retenční nádrže nad ulicí V lukách splnily svoji funkci a zmírnily první povodňovou vlnu, stejně jako poldr se stálou zvodní pod Lamberkem. Přechaly pohromu bez viditelného poškození. Vodní díla na Veselském potoce na tom byla podstatně hůře. Tři rybníky přelila voda, stejně jako poldr pod nimi. Vedle naplavenin měly Obecní rybník a poldr pod ním odnesenu část tělesa hráze na vzdušném líci s hrozbou protržení hráze při opakované velké vodě. Že jsou rybníky „odrybněny“ bylo zřejmé z nálezů ryb v ulicích a na loukách pod Olešnicí. V koupališti bylo zachráněno a zpět do potoka přeneseno několik desítek raků.

Na celém území Olešnice vnikla voda do domů. Nejvíce byly postiženy domy u obou vodních toků, nejvážněji pak na Dolním Vejpustku. Poškozených domů bylo 135, v nich 56 poškozených bytů a 124 nebytových prostor. Silně poškozených bytů bylo 32 a dalších 43 silně poškozených nebytových prostor.

Voda napáchala škody i v provozech Mlékárny, masny fy K. Čápek a syn, restauracích Na poště a U koupaliště, v muzeu a výrobě Modrotisku, klempířství a stolařství.

Následky povodně byly zdokumentovány na videu a fotografiích.

07:23 – PS Boskovice odeslána do Olešnice

07:31 – PS Blansko odeslána z Hodonína do Olešnice

09:01 – Do Olešnice dorazil autojeřáb HZS Brno a pracovníci energetiky k provedení odpojení el. proudu v části obce.

09:42 – Začíná práce na vyproštění a přepravě na původní místo u zaklíněného kontejneru v Olešnici. Velitelem akce je ustanoven npor. Opluštil, na místě je družstvo z PS Boskovice a družstvo z PS Blansko.

10:08 – Kontejner vyproštěn

10:19 – Kontejner otevřen, zjištěno, že uvnitř je asi 500 l rostlinného oleje v neporušených obalech. S majitelem dohodnuto vyklizení kontejneru před jeho naložením a přepravou.

08:33 – Vyžádána součinnost s Telecomem. V postižené oblasti jsou vedení potrubí, mnohé telefony nefungují.

08:39 – Vyžádána součinnost s Jm. plynáreny, na mnoha místech je obnaženo potrubí, jsou zdemolovány domovní HUP.

11:23 – V mlékárně Olešnice došlo k úniku neznámé odpařující se chemikálie, vyžádána součinnost s HZS Brno (protiplynový vůz) a laboratoří Tišnov. Na místo se přesunuje od kontejneru družstvo PS Boskovice, velitelem zásahu je ustanoven zástupce VZ mjr. Kohoutek.

11:30 – V Olešnici přistává vrtulník s ministrem vnitra Mgr. Stanislavem Grossem, GR HZS a náměstkem ministra vnitra genmjr. Ing. Štěpánem a ministrem Nečasem. Všichni jmenovaní byli VZ provedení po postižených obcích, seznámení se situací, s charakterem probíhajícího zásahu IZS a cca ve 13:30 odlétli z Hodonína zpět do Prahy. Postiženou oblast navštívil rovněž hejtman Jihomoravského kraje, doprovod nebo informace od VZ si nevyžádal.

Ještě tento den nabídli pomoc pracovníci ministerstva pro místní rozvoj (ing. Hladík, pí Šímová) z POV, ministr vnitra mgr. Gross okamžitou dodávku vysoušečů, podporu přislíbil i hejtman Jm kraje Ing. Juránek finanční pomoci k obnově komunikací po svolání zastupitelstva kraje.

12:15 – Na místě v Olešnici protichemická jednotka Brno-Lidická

12:34 – Na místě v Olešnici laboratoř Tišnov.

12:48 – Specialisty zjištěno, že se jedná o látku odbouratelnou standartním čistícím způsobem v čističce odpadních vod, zahájeno čištění a vyplachování zasažené místnosti.

13:11 – Kontejner byl naložen, přepraven a usazen zpět na své místo v mlékárně.

13:55 – Práce v mlékárně ukončeny, protichem. jednotka, jeřáb a jednotka z Tišnova se vrací na základny.

14:00 – Na žádost starostů OPIS Blansko zajišťuje nákladní automobily a nakladače u firem: ZEAZ Lysice, ČSAD Blansko, KORA Kunštát, Doprava Holcner Štěchov a Úprava potoků Bořítov

Povodňová komise v Olešnici a následně mimořádné jednání Rady města v 19:00 hod. rozhodly o způsobu a postupu likvidace následků povodně v dalších dnech za pomoci firem, které mají dostatečné zkušenosti, prostředky, pracovníky a vůli pomoci. Výběr byl na základě dobrých výsledků spolupráce s městem, organizací objednávek byl pověřen starosta s pomocí vodohospodáře při organizování zprůtočnění kanalizace.

Byly stanoveny tyto bezprostřední cíle:

- Zprůtočnit kanalizaci a vyčistit odlehčovací komory – hrozí zaplavování domů fekáliemi přes přípojky, nemůže být obnoven provoz v mlékárně.
- Obnovit průjezdnost komunikací – pro záchranné práce a pro obnovu provozu v mlékárně, fy Agroservis a VSP Group.

- Zasypat díry prosívkou po obsypání inženýrských sítí – jiný materiál by časem sedal , ohroženy by byly sítě, propadal by se nový povrch komunikací.
- Zvýšenou chlorací ve vodojemech upravovat vodu – snaha o co nejrychlejší obnovu pitné vody.
- Obnovit zničenou cestu k náhradnímu zdroji s pitnou vodou za Lamberkem – není možný pravidelný dohled a dodávky barelů chlornanu.
- Obnovit provoz v ČOV opravou všech motorů dmychadel.
- Zajistit opravu poškozené hráze poldru a Obecního rybníka – v případě opakování průtrže mračen hrozí protržení tělesa hráze.
- Co nejrychleji odvézt z Dolního Vejpustku zničený majetek občanů na skládku – jeho shromažďování na hromadách by působilo dopravní obtíže, narušovalo psychiku poškozených, ohrožovalo zdraví.
- Dbát na důslednou separaci odpadů – komunálního, elektroniky, ledniček a živice. Naplaveniny – hlínu, kamení a štěrk deponovat na skládku v Křtěnově.
- Napojit domy se zničenými přípojkami na kanalizaci.

19:00 – záchranné a likvidační práce v zasažených obcích byly pro tento den ukončeny, jednotky mimo místních se vrací na základny.

Den 3.

17. července 2002

14.00 – Hejtman Jihomoravského kraje vyhlásil pro katastry některých (ne všech) postižených obcí stav nebezpečí.

Z tohoto důvodu byla po poradě s přednostou okresního úřadu předem domluvená schůzka (18. 7. 10:00 v Olešnici na MÚ) se starosty postižených obcí zástupci 74. ZVZ CO Bučovice a VZ změněna na zasedání krizového štábu okresu Blansko rozšířené o výše uvedené zástupce.

Počet nasazených sil 17.7.2002

Obec – lokalita	Jednotka	Činnost
Olešnice	SDH Olešnice 74. ZVZ CO Bučovice	Úklid a odstraňování následků povodně. čerpání vody ze sklepů rodinných domků pomocí plovoucích čerpadel a PS-12

Od ranních hodin nastupuje technika – nakladače, bagry a nákladní vozidla k odstraňování naplavenin, ker asfaltů a dřeva ke zprovoznění komunikací a křižovatky u koupaliště. Je zřízena deponie štěrku, odvalu a prosívky na skládce VSP Group. Mezi štěrkovnou v Doubravici a deponií se střídají nákladní vozidla. Je obsypáváno potrubí plynovodu společně s vodovodem prosívkou, vytvářeny „mosty“ mezi vozovkou a domy přes díry v chodnících. Do Olešnice směřují všechny dostupné kontejnery všech svozových firem v okrese pro co nejrychlejší odvoz zničeného nábytku, lůžkovin apod. Protože je skládka v Březince vzdálená 35 km je denně možno autem k naplnění přistavit kontejner 2x.

Jednotka armády se zapojila společně s dobrovolnými pomocníky do vyklízení zničeného majetku a do odstraňování zničených vozidel ze zahrad domů.

„Povodňová turistika“ narušuje plynulost záchranných prací a morálku poškozených. Na výzvu starosty je zajištěno z SÚS Jm kraje dopravní značení a přes ředitele Policie ČR okresu Blansko pplk. Diblíka i hlídka DI k zajištění uzavřeného prostoru v ulicích Boční, Dolní Vejpustek, Zástodolí vyhlášeného po dobu konání záchranných prací starostou.

Dostavuje se první mechanizace – tlakový vůz k zprůtočnění kanalizace na Dolním Vejpustku. Rozsah zavalení kanalizace štěrkem a naplaveninami nutí urychleně stahovat další tlakové vozy s většími savicemi na velké kameny. Starosta jako předseda povodňové komise řídí práce v ulici Dolní Vejpustek, místopředsedkyně – tajemnice MěÚ zajišťuje spojení a objednávky. Na 15 hodinu je svolána velká občanská pracovní výpomoc dobrovolníků z Olešnice do domácností na Dolním Vejpustku.

Tento den je zprůjezdněna silnice na ulici Ústupské, křižovatka u koupaliště.

Den 4.

18. července 2002

V 10:00 hod. proběhla na OÚ Olešnice součinnostní schůzka starostů postižených obcí, velitelů záchranné brigády, Policie ČR, HZS ČR a zástupců kraje Vysočina (poškozená obec Štěpánov), spojená se zasedáním krizového štábu okr. Blansko. Schůzka byla zaměřena na urychlené koordinované odstranění nejpálčivějších problémů, které tíží zasažené obce, součinnost s likvidačními pracemi v kraji Vysočina. Po skončení této schůzky proběhlo zasedání krizového štábu okr. Blansko.

Distribuce vysoušečů do obytných domů, odvoz komunálního odpadu, betonování poškozeného zatrubněného potoka pod zničenou vozovkou na Dolním Vejpustku. Částečně zprůtočněna kanalizace na Dolním Vejpustku – může být obnoven provoz v mlékárně. Zahájení prací na zpevnění hrází poldru a Obecního rybníka. Odklizení bahna z bazénu koupaliště, záchrana desítek splavených raků. Čištění odlehčovacích komor.

Počet nasazených sil 18.7.2002

Obec – lokalita	Jednotka	Činnost
Olešnice	SDH Olešnice 74. ZVZ CO Bučovice	Čištění zatrub potoka a kanalizace, nakládání a odvoz zničeného vybavení obytných domů

Den 5.

19. července 2002

Charakter zásahových prací:

Čerpání vody ze zatopených prostor, studní a kanálů, uvolňování otevřených a zatrubněných koryt potoků, distribuce vysoušečů (dnešním dnem máme po postižených obcích rozděleno 174 ks vysoušečů), sběr a zajištění odvozu uhynulých zvířat, kácení narušené stromové vegetace v blízkosti koryt potoků.

Počet nasazených sil 19.7.2002

Obec – lokalita	Jednotka	Činnost
Olešnice	SDH Olešnice 74. ZVZ CO Bučovice SDH Petrovice	Čištění zatrub potoka a kanalizace, nakládání a odvoz zničeného vybavení obytných domů, vytahování panelů na vtoku do zatrubněného Veselského potoka, instalace vysoušecích zařízení, čerpání vody ze sklepa

Čištění dalších úseků kanalizace, především úseků s malým spádem, kde se splašky vracely zpátky do domů. Odvoz usazenin a šterku s kamením z kanalizace na skládku.

Odvoz dalších a dalších kontejnerů s bývalým vybavením domácností občanů na Dolním Vejpustku a Moravské straně.

Dodávka čistících a desinfekčních prostředků současně s doporučením hygienika do domácností.

Dosypávání strouhy - původně komunikace na ulici Tržní.

Ruční čištění s pomocí stroje UNC uličky mezi Dolním a Horním Vejpustkem, výpomoc armády i při vynášení odpadů z domů.

Zahájení zasypávání děr na ulici v Lukách, nejdříve k vjezdům do domů.

Vjezd do oblasti Dolního Vejpustku po zabetonování prasklého zatrubnění potoka a po provizorním zásyvu a uválení strženého úseku silnice povolen.

Stavění stožárů telefonů.

Návštěva hejtmána Jm kraje, ministra životního prostředí a ministra dopravy – jejich seznámení s postupem prací a stavem po povodni.

hejtman Jm kraje Stanislav Juránek (zcela vpravo)

Den 6.

20. července 2002

Charakter zásahových prací:

Čerpání vody ze zatopených prostor, studní a kanálů, uvolňování otevřených a zatrubněných koryt potoků, kácení narušené stromové vegetace v blízkosti koryt potoků.

Počet nasazených sil 20.7.2002

<i>Obec – lokalita</i>	<i>Jednotka</i>	<i>Činnost</i>
Olešnice	SDH Olešnice 74. ZVZ CO Bučovice	Nakládání a odvoz zničeného vybavení obytných domů, čerpání vody ze sklepa, likvidace následků na atletickém stadionu a koupališti, čištění kanalizační šyby na Moravské straně

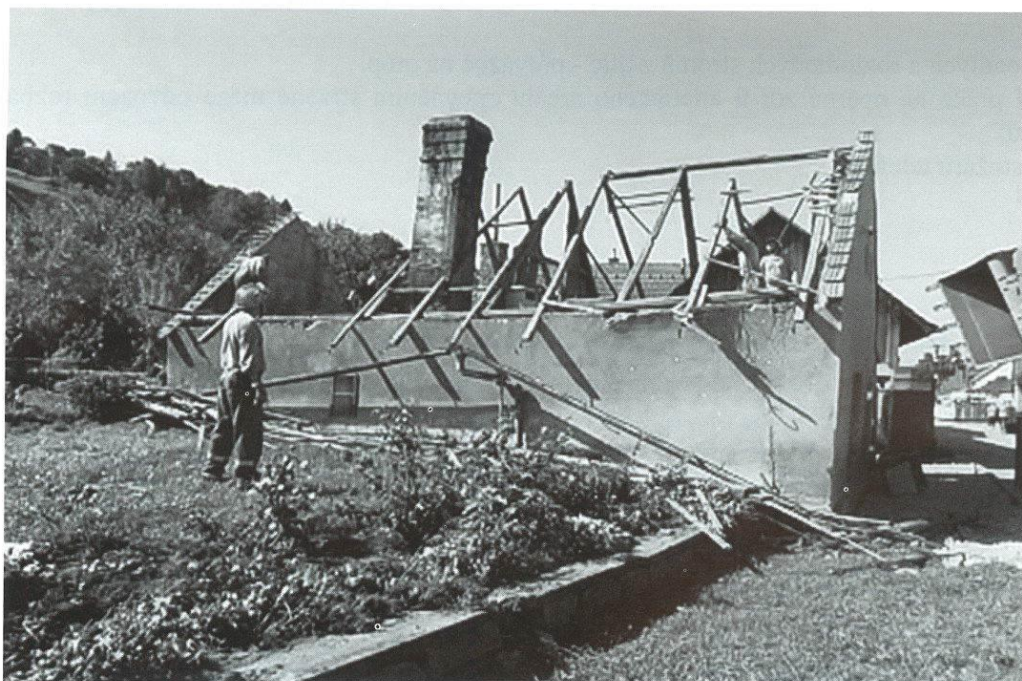

zničené vybavení v přízemí domů

Úklid domů a odvoz kontejnerů s odpadem u občanů z rekreačních objektů i z domácností, odvoz otlučené omítky.

Pokračují práce na vyčištění kanalizace, postupně i silniční vpustě. Zahájen odvoz kontaminované zeminy z veřejných prostranství i několika zahrad při silnici. Odvoz železného šrotu a živých ker. Strhávání zničených plotů a odvoz dřeva a pořezaných spadlých stromů a keřů.

Nakládání prázdných kontejnerů pro nebezpečné frakce komunálního odpadu a pro komunální odpad. Zahájení demoličních prací na domu č.p. 57

dům č.p. 57 zachycený na jedné z poslední fotografií

Odvoz vyplavenin ze staré skládky z fotbalového hřiště, vyhrabování střepů, zjevně nedostatečné!! Přes ruční vyhrabování 5 desítek dobrovolníků a plně naplněný 8 t kontejner. Stavění stožárů telefonů.

Den 7.**21. července 2002***Charakter zásahových prací:*

Čerpání vody ze zatopených prostor, studní a kanálů, uvolňování otevřených a zatrubněných koryt potoků, kácení narušené stromové vegetace v blízkosti koryt potoků. Kácení polomů, uvolňování místních komunikací. Statické zajištění narušených objektů, demolice narušených objektů.

Počet nasazených sil 21.7.2002

<i>Obec – lokalita</i>	<i>Jednotka</i>	<i>Činnost</i>
Olešnice	74. ZVZ CO Bučovice	Nakládání a odvoz zničeného vybavení obytných domů, demolice

Dá se konstatovat, že se dnešním dnem práce k odvrácení stavu nebezpečí přiblížily ke svému konci. Zitřejší den považuji za poslední den, kdy by se mělo pracovat v režimu zásahu IZS. Předpokládám, že zásah IZS ukončíme současně s ukončením stavu nebezpečí nebo neprodleně poté.

Na zítra 22. 7. 2002 v 16:00 hodin svolal přednosta OÚ Blansko ing. Toufar Krizový štáb okresu Blansko doplněný o starosty postižených obcí a zástupce armády ČR.

Dokončena demolice domu č.p. 57

Zprůtočnění obou hlavních sběračů vyčištěním kanalizace na ulici Dolní Vejpustek a Moravská strana. Čištění pokračuje na vedlejších mnohde ještě více zanesených větvích kanalizace.

Obnovení možnosti příjezdu k vrtu za Lamberkem zasypáním děr a někde i celého úseku cesty k dovozu chlornanu.

Pokles aktivity v poničených domech odpoledne - nutnost odpočinku lidí alespoň nedělní odpoledne.

Oprava poškozené hráze poldru pod Obecním rybníkem pokračuje navážením jílu a jeho hutněním do hráze.

Odvoz spadlých a rozlomených stromů z ulic - převážně na otop.

Zahájení práce na opěrné zdi u atletického areálu zpevněním stržené meze odvozem rozbahnělého materiálu.

Stavění stožárů telefonů.

Den 8.**22. července 2002***Počet nasazených sil 22.7.2002*

<i>Obec – lokalita</i>	<i>Jednotka</i>	<i>Činnost</i>
Olešnice	PS Boskovice 74. ZVZ CO Bučovice	Nakládání a odvoz zničeného vybavení obytných domů, demolice, kácení lípy hrozící pádem

13:00 – Vyvěšením rozhodnutí přibližně ve 13:00 hod. ukončil hejtmán Jihomoravského kraje stav nebezpečí.

16:00 – Proběhlo zasedání krizového štábu okresu Blansko rozšířené o starosty postižených obcí, správce toků, zástupce 74. ZVZ CO Bučovice a zástupce armády ČR. Všichni shodně poděkovali složkám IZS za pomoc a zásah a konstatovali, že stav nebezpečí byl úspěšně odvrácen. Bylo přislíbeno,

že 74. ZVZ CO Bučovice bude pokračovat v záchranných a likvidačních pracích pokud zástupci generálního štábu schválí žádost starostů postižených obcí podanou prostřednictvím okresního úřadu. Bylo dohodnuto, že dnešním dnem návratem poslední jednotky IZS na základnu bude zásah IZS na tuto mimořádnou událost ukončen.

21:39 – Ukončení zásahu IZS

Odvoz přes neděli naplněných kontejnerů s odpady. Dokončování prací na čištění kanalizace a její monitoring pro posouzení poškození. Zjištění stavu poškození komunikací a hřiště odbornými firmami. Hutnění a válení podloží komunikací pro lepší sjízdnost, dosypávání prosívky do hrubého makadamu. Ulice Dolní Vejpustek průjezdná z obou stran. Na základě upozornění občanů na vychýlenou lípu hrozící zřícením na domy HZS provedl postupně od koruny její skácení. Mocnost dovezeného jílu do hráze poldru dostatečná k zajištění stability hráze. Odvoz stavebního rumiska kupíciho se před domy poškozených povodní.

Ukončení stavu nebezpečí hejtmanem JM kraje.

Městu nehrozí již bezprostřední nebezpečí, povodňová komise ukončila svoji činnost a další práce na odstranění následků povodně budou řízeny v běžném režimu, pravidelnými zasedáními rady města. Nejdůležitější úkol nyní spočívá v zajištění finančních prostředků, aby mohlo být využito období do zimy. Na krizovém štábu přítomný ministr financí přislíbil postiženým obcím pomoc státu.

Na základě zápisů HZS Blansko (zkrácené výpisy kurzívou) a povodňové knihy povodňové komise města Olešnice zpracoval předseda povodňové komise a starosta města PaedDr. Zdeněk Peša.

V Olešnici 23.7.2002

II. REALIZACE PROTIPOVODŇOVÝCH OPATŘENÍ NA VESELSKÉM POTOCE

Aneb další stovky dní...

Zastupitelstvo města Olešnice od roku 1994 zaměřilo pozornost k budování a rekonstrukci staveb na vodních tocích. Dilem se jednalo o rekonstrukci rybníků, dilem o jejich obnovu a hlavně po povodni v roce 1995 na Vejpustku i o snahu vybudovat retenční suché nádrže.

Tak byly v roce 1997 realizovány stavby dvou poldrů – pod Obecním rybníkem, nad areálem chovatelů a zvětšen retenční prostor s rekonstrukcí hráze a požeráku na Obecním rybníku.

Obnovena po staletích byla nádrž na Nyklovickém potoce pod Lamberkem jako poldr se stálou zvodní, jehož retenční prostor má srážet vlnu při jarním tání. Tato nádrž byla otevřena v roce 2001 a rybáři ji dali název „Pešák“. V roce 2003 byl postaven na zatrubněném potůčku nad Moravskou stranou malý rybník nesoucí název „Pod Sekerou“.

Den největší povodně, 15. červenec 2002 ukázal, že retenční prostor Obecního rybníka a dvou poldrů z roku 1997 tvoří jen zlomek nutného prostoru k zadržení vody i stoleté povodně. Proto již v době, kdy probíhaly práce na odstranění následků povodně v ulicích města, zadalo zastupitelstvo zpracování projektu protipovodňových opatření a starosta města jednal se správcem vodního toku Zemědělskou vodohospodářskou správou. Významně pomohlo zastupitelstvo Jihomoravského kraje tím, že uhradilo velkou část nákladů projektové dokumentace. Z ní vyplynulo, že je v Olešnici nad zatrubněným potokem třeba vytvořit soustavu retenčních nádrží, které by dokázaly srazit účinně povodňovou vlnu. Všechna údolí s bezejmennými přítoky Veselského potoka i samotné údolí Veselského potoka pod Obecním rybníkem byla přehrazena zemními hrázemi retenčních nádrží s bezpečnostními přelivy a spodními výpustmi.

*Největší zásluhu na vybudování systému protipovodňových opatření měl správce toku **Zemědělská vodohospodářská správa se sídlem v Brně**. Ta zajistila financování a dodavatele prací a dohled nad realizací. V letech 2005-2006 bylo vybudováno 5 retenčních nádrží takto:*

- **Stavebně technické řešení**

Hráze nádrží byly navrženy zemní se šířkou koruny hráze 3m (resp. 4m). Sklon vzdušného líce je 1:2.2, návodního 1:3.7. Max. výška hrází je 3 až 8m. Koruna hrází je vždy navázána do svahů údolí na obou březích.

V zátopách nádrží byly provedeny výkopy pro získání zeminy potřebné do násypů zemních hrází. Po provedení výkopů byla upravena pláň dna zátopy a svahovány její břehy. Svahy, koruna hráze a prostor zátopy byly zatravněny.

Pro převádění běžných průtoků a pro vypouštění retenčního objemu nádrže slouží objekt spodní výpusti – vtokový objekt v návodním líci hráze s odtokovým potrubím vyústěným v patě vzdušného líce.

Pro převádění průtoku povodňových vod jsou nádrže vybaveny bezpečnostním přelivem.

Retenční nádrž č.1

Hráz nádrže je zemní se šířkou koruny hráze 3m. Sklon vzdušného líce je 1:2.2, návodního 1:3.7. **Výška hráze je 4,5m** nad terénem, celková **délka hráze 100,60 m**. Koruna hráze je navázána do svahů údolí na obou březích. Úroveň koruny hráze je navržena 578,00m n.m. Realizací zemní hráze s úpravou terénu v zátopě byl vytvořen retenční prostor **$V_r = 25.000 \text{ m}^3$** .

Retenční nádrž č.2

Hráz nádrže je zemní se šířkou koruny hráze 3m. Sklon vzdušného líce je 1:2.2, návodního 1:3.7. **Výška hráze nad terénem je 5m**, celková **délka hráze 77,20 m**. Koruna hráze je navázána do svahů údolí na obou březích. Úroveň koruny hráze je navržena 580,00m n.m. Realizací zemní hráze s úpravou terénu v zátopě je vytvořen retenční prostor **$V_r = 25.000 \text{ m}^3$** .

Retenční nádrž č.3

Hráz nádrže je zemní se šířkou koruny hráze 3,0m. Sklon vzdušného líce je 1:2,2, návodního 1:3,7. **Výška hráze nad terénem je 3 m**, celková **délka hráze 110 m**. Koruna hráze je navázána do svahů údolí na obou březích. Úroveň koruny hráze je 580,00m n.m. Realizací zemní hráze s úpravou terénu v zátopě je vytvořen retenční prostor **$V_r = 30.000 \text{ m}^3$** .

Retenční nádrž č.4.

Koruna zemní hráze je pojezdná. Její šířka je 4m. Koruna hráze je navázána do svahů údolí na obou březích. Při levém břehu na korunu hráze vybíhá stávající přístupová nezpevněná cesta vedoucí od zástavby. Sklon vzdušného líce hráze je 1:2,2, návodního 1:3,7. **Výška hráze je 6,0 m** nad terénem, celková **délka hráze 215 m**. Koruna hráze je na úrovni 564,50m n.m. Realizací zemní hráze s úpravou terénu v zátopě je vytvořen retenční prostor **$V_r = 35.000 \text{ m}^3$** .

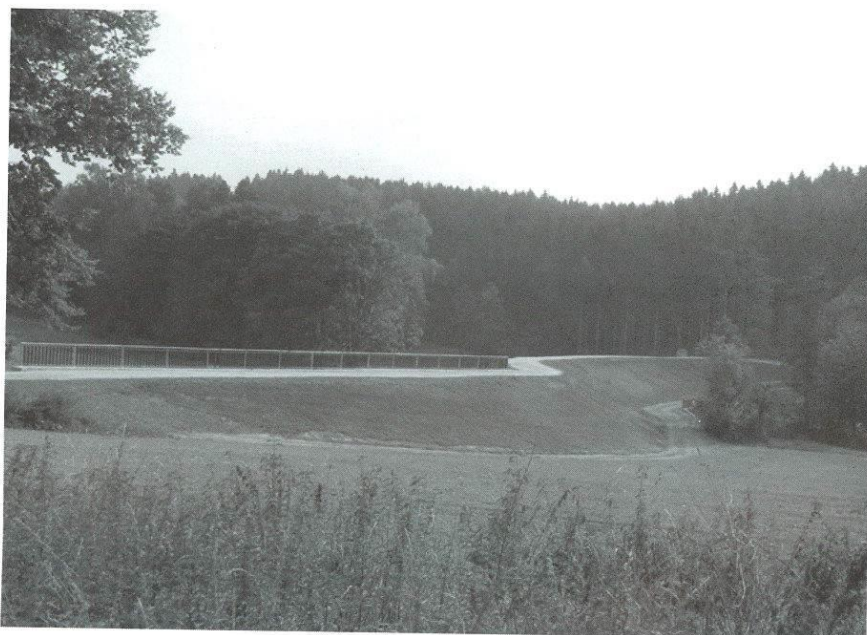

Retenční nádrž č.5

Sklon vzdušného líce je 1:2.2, návodního 1:3.7. **Výška hráze** nad terénem je **8,0 m**, celková **délka hráze 172 m**. K hrázi přináleží rovněž násypy přeložky cesty na levém břehu.

Pro převádění redukováných povodňových průtoků slouží bezpečnostní přeliv. Bezpečnostní přeliv je koncipován jako žlabový s navazující štolou provedenou přes profil hráze. Navazující koryto odtoku je vedeno pod hrází do koryta Veselského potoka, kde je zakončeno drsným kamenným skluzem. Na objekt skluzu navazuje upravené (opevněné) odtokové koryto s napojením na stávající koryto toku.

Realizací zemní hráze s úpravou terénu v zátopě je vytvořen retenční prostor **$V_r = 105.000 \text{ m}^3$** .

- **Závěrem**

Vybudováním retenčních nádrží se významně snížilo riziko záplav při povodni v ulicích V lukách, Tržní a Dolní Vejpustek. Zatrubněný potok z třicátých let minulého století malým průtočným profilem byl rizikem již při pětileté povodni. Vybudované retenční nádrže mají srazit povodňovou vlnu následovně:

Objem retenčního prostoru v nádržích:

Retenční nádrž	číslo 1	číslo 2	číslo 3	číslo 4	číslo 5	Součet všech
Objem retenčního prostoru	25.000 m ³	25.000 m ³	30.000 m ³	35.000 m ³	105.000 m ³	220.000 m ³

Výpočet povodně:

Objem povodňové vlny pod Obecním rybníkem:

$$W_{PV_{100}} = 230\,000\text{m}^3 \text{ (Průtok } Q_{100} = 9\text{m}^3/\text{s) (STOLETÁ POVODE,,)}$$

Součet retenčního objemu nádrží 1, 2, 3, 5 činí **185.000 m³**

Objem povodňové vlny v údolí v trati Farská pole (nad areálem chovatelů):

$$W_{PV_{100}} = 58\,000\text{m}^3 \text{ (Průtok } Q_{100} \text{ byl stanoven na } 12,0\text{ m}^3/\text{s) (STOLETÁ POVODE,,)}$$

Retenční objem nádrže č. 4 činí **35.000 m³**

Z výše uvedeného vyplývá, že realizovaná protipovodňová opatření v případně povodně dokáží zredukovat významně povodňovou vlnu, a to sice těsně pod hranicí stoleté povodně...

mapa retenčních nádrží